

„EDINOST“
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in
soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:
za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za pol leta . . . 3.—; . . . 4.50
za četrt leta . . . 1.50; . . . 2.25
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se
upravništvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov.
vrstica v petitu; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravništvo v ulici Carintia 28.
Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasiloslovenskega političnega društva za Primorsko.

1889. v. edinost je . . .

Vabilo na naročbo.

Skoraj izteče prvi četrtlet XIV. tečaja našega lista. Vabimo zatorej naše gg. naročnike, da svojo naročbo o pravem času obnovijo, da ne nastanejo nerediti v pošiljanju lista.

Opozorjamo ob enem gg. naročnike, kateri svoj dolg doslej niso še poravnali, da svojo dolžnost čim prej storijo, kajti brez gmotnih sredstev ni napredka.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za pol leta gl. 3.—
za četrtlet gl. 1.50

Na naročbe brez priložene naročnine se upravništvo ne ozira.

Upravništvo „Edinosti“.

Razkritje spomenika

v spomin 500-letnega združenja Trsta z Avstrijo.

Dan 20. marca 1889. ostane v neizbrisljivem spominu v srcu vsacega vernega Avstrijanca, kajti v primorski stolnici, v velevažnem Trstu odkril se je spomenik, kateri ima poročati našim potomcem o znamenitem zgodovinskem dogodku: o združenju Trsta z Avstrijo. Ta dan more vboleziti mesto tržaško, katero nosi ponosni priimek: „najzvestejše mesto“ v zlato svojo knjigo, ker dokazalo je avstrijsko prebivalstvo Trsta, da mu vroče bije srce za skupno domovino, premilo našo Avstrijo in nje presvetle vladarje, v kljub rovanju zakletega nasprotnika lastnega svojega rodu: zagrizlega irredentizma. Zatorej je bil dan 25. marca dan veselja in radosti za vse verne podanike premilo naše Avstrije, kar je dokazalo v mestu izredno gibanje občinstva,

PODLISTEK.

Štiri dnevi.

Ruski spisal Vasvolod M. Garšin, preložil Ivan Hafner.
(Konec.)

A solnce žge in peče kakor prej. Roki in obraz so mi uže obžgani. — Ostalo vodo izpil sem vso. Žeja mučila me je tako zelo, da, ko sem bil odločil se izpiti majhen požirek, sem na dušek pogoltnil vse. Oh, zakaj nisem zakričal Kazakom, ko so bili tako blizu mene! Tudi ako bi to bili Turki, vse jedno bilo bi bolje. No, mučili bi me jedno, dve uri, a tako še ne vem, koliko časa mi bode valjati se tukaj in trpeti. Mati moja, draga moja! Izruvala bodeš si sive svoje kite, suvala bodeš z glavo ob steno, preklela bodeš dan, ko si me rodila, ves svet bodeš preklela, ker si je izmislil na trpljenje človeštvu vojno!

No; ve dve z Mašo najbrž še čuli ne bodeti o mojih mukah. Z Bogom mati, z Bogom moja nevesta, moja ljubav! Oh, kako težko je, kako grenko! Pod srce mi prihaja nekaj. —

Zopet ta belkasti psiček! Hišni stražnik ni se ga usmili, udaril ga je z glavo

koje se je uže kroz vse dopoludne pomikalo v gostih trumah proti trgu pred kolodvorom, na katerem se je v stedi javne nasade postavil spomenik. Ob 1. uri pp. pa, katera je bila določena, da pade zastor, kateri je zakrival prekrasno stavbo znatnoželjnim očem, bilo je zbrano na širnem prostoru okolo vrta na tisoče in tisoče občinstva; na krovu širnega južnega kolodvora bilo je na stotine ljudi, kateri pa so bili v resnej pogibelji, da jih ne odnese burja. —

Na vrtu pred spomenikom bil je postavljen eleganten paviljon, njemu na strani dva šotorja v mestnih barvah, belo-rdeča. Okolu spomenika in po vsem vrtu bilo je mnogobrojnih zastav na visokih mlajih. Dostojanstveniki prihajali so od strane kolodvora, povabljeni gostje od ulice Miramare. Mestni stražniki v gala-opravi skrbeli so za red v vrtu, zunaj vrta pa redarji; lloydovi mornarji stali so v špalirju okolu spomenika.

K slovesnemu odkritju prišli so deželni namestnik baron Pretis, poveljnik mornarice admiral baron Sterneck, okrajni pomorski zapovednik podadmiral baron Wiplinger, več generalov in višjih častnikov, podžupan dr. M. Luzzatto kot zastopnik bolnega (?) župana dra. Bazzonija in več občinskih svetnikov, drž. poslanec pl. Burgstaller kot zastopnik tržaških drž. poslancev, predsedništvo in svetniki trg. zbornice, ravnateljstvo a-og. Lloyda z mnogimi častniki, konzuli, razne deputacije druženj in korporacij ter zastopniki vseh v Trstu izhajajočih časopisov.

Izvršujoči odbor za spomenik, njemu na čelu baron Marko Morpurgo, sestel se je polnoštevilno.

Slavnost odprl je baron Marko Morpurgo s primernim nagovorom na nj. presv. deželnega namestnika, v katerem je omenjal krasne misli, katero sta sprožila leta 1882. o 500letnici združenja Trsta z Av-

ob zid in zagnal v jamo, kamor se mečejo smeti in izlivajo pomije. A psiček bil je živ in se je mučil še cel dan. A jaz sem nesrečnejši od njega, ker se mučim uže cele tri dni. Jutri bode četrti, potem peti, šesti . . . Smrt, kje si? Idi, idi! Vzemi me!

A smrti ni in ne vzame me. In jaz ležim pod tem strašnim solncem in nimam požirka vode, da bi osvežil razpaljeno grlo in truplo mojega soseda zadaja mi težave. Razpalo je popolnoma. Na tisoče črvov pada iz njega. Kako se zvijajo! Ko bode snedeno in ostanejo od njega same kosti in montura, takrat pride vrsta name. In jaz bodem njemu enak!

Preide dan, preide noč. Vse kakor prej. Nastopa jutro. Vse kakor prej. Preide še dan . . .

Grmovje se maja in šumi, kakor da bi se pogovarjalo. „Umrli boš, umrl, umrl,“ šepeta. „Ne boš videl, ne boš, ne boš!“ odgovarja z druge strani.

— „No in tukaj jih ne vidiš?“ razlega se glasno blizu mene.

Stresem se in naenkrat se zavem. Iz grmovja gledata name dobri modri očesi Jakovljeva, našega poddesetnika.

strijo tržaška odlična meščana baron Peter Sartorio ml. in Ivan pl. Albori, da se postavi v spomin znamenitega zgodovinskega dogodka njega vreden spomenik, slikal nadalje, kako se je ta misel krepko vkoreninila da se je moglo v kratkem misliti na nje izvršitev. — Imed vseh načrtov za spomenik, katere so predložil razni umetelniki, bil je odobren prekrasni načrt našega rojaka g. Rendića ter vsled tega poverila se mu je izvršitev dela. —

Da je dodal g. Rendić svojemu umeteljniškemu lovor-venecu nov, prekrasen list, o temu govori danes jasno prekrasni spomenik. —

Konečno prosi g. baron Morpurgo v imenu odbora dež. namestnika naj dovoli, da se spomenik odkrije.

Obrne se zatem proti podžupanu dru. Luzzatti, kateremu izročil spomenik v varstvo.

Podžupan odgovarja v daljšem govoru, v katerem povdarja krasen razvoj mesta pod avstrijskim žezlom in prevzame spomenik v imenu mesta v varstvo in ohranitev.

Deželni namestnik baron Pretis zahvaljuje se odboru in vsem posameznikom, kateri so se žrtvovali v to, da se je moglo to domoljubno delo izvršiti ter prosi g. predstojnika barona Morpurgo, naj da znamenje, da se spomenik razkrije.

V tem hipu padajo zastori, vojaška glasba izven vrta zasvira cesarsko pesen, občinstvo kliče iz tisočih grl „živio“ in „evviva“, na trdnjavi gromé topovi in — spomenik pokaže se v vsej svojej umeteljniškej krasoti.

Spomenik dviga se na širnej, dvostopnej podlagi, na kateri stoji vitek obelisk, 14-20 metrov visoko. Podlaga je masivna, štirioglasta ter ima na oglih predstoječe trioglate stebre. — Na glavnej strani, obrnjenej proti kolodvoru, nosi pod obokom v latinskem jeziku napis, kateri tolmači pomen spomeniku. Na istej strani

— „Lopate!“ kriči on. — „Tu jih je še dvoje; naš in Turek!“

— „Ni treba lopat, ni treba zakopati me, živ sem!“ hočem zakričati; a samo slab stok pride mi iz zapečenih ustnic.

— „Moj Bog! Zdi se, da je živ? Gospod Ivanov! Otroci! brže semkaj, naš gospod je živ! Pokličite zdravnika!“

Čez pol minute lijejo mi v usta vodo, žganje in še nekaj. Potem izginja vse.

Jednakomerno majaje se premikajo se nosila. To enakomerno premikanje me vspava. Sedaj se vzbudim, sedaj zopet zaspim. Prevezane rane ne bole; neko neizrečno olajšujoče čuvstvo razlito je po vsem telesu . . .

— Sto-o-oj! Spu-u-sti! Sanitejci, četrta premenjava, marš! za nosila! Primi vzdigni-i!“

To komanduje Peter Ivanič, naš lazaretni oficir, visok, slaboten in zelo dober človek. Tako visok je, da, kadar obrnem oči v njegovo stran, v jednomer vidim njegovo glavo z redko dolgo brado in pleča, akoprav nesó nosila na plečih štirje veliki vojaki.

— „Peter Ivanič!“ šepetem.

— „Kaj, golobček?“

stoji na razvalinah bronasta ženska podoba, predstavljajoča mesto tržaško. Obleka jej je stažinska; prsi so pokrite z oklopom, na katerem blišči tržaški grb; ispod dolzega krila vidi se leva noga, obuta v sandalo, glavo krasi bogat diadem. Leva roka je vzdignena proti nebu, desna drži trak, kateri veže razne ostanke iz časov gospodarenja starih Rimljanov, kateri ostanke so posneti po izvorihi v tukajšnjem muzeju. Te razvaline dvigajo se na podlagi in nad njimi diže se obelisk. — Na drugej strani pa je nad pol razsutim obokom cesarski grb z cesarsko krono, nad njim velikanska cesarska zastava, katere gube padajo preko česne rame kipa. — Obelisk je na svojem podnožju bogato okrašen; med ornamentih je bronast cesarski orel. Okolu spomenika je železna ograja, na vsakem oglu krasno izdelana svetiljka.

Spomenik je, kakor smo omenili, izdelan po načrtih kiparja g. Rendića. Klesarska dela izvršil je gosp. Tamburlini v Trstu in kovaška g. Tuzzi po načrtih g. prof. Heskyja. Kip se je vžil na Dunaju pod vodstvom prof. Pönnigerja.

Spomenik je Trstu na čast in dal Bog, da se tukajšnje politične strasti v toliko ublažijo, da bode mogoče, — kakor je obljubil podžupan v svojem govoru, — spomenik ohraniti našim potomcem v slavo Avstriji in njenih zvestih tržaških sinov!

Govor državnega poslanca dr. Ferjančiča.

v državnem zboru 11. marca 1889.
(Dalje.)

Pa trpljenje šole slovenske s tem še ni pri kraju. Če se posreči spraviti kako pritožbo — nečem govoriti splošno, temveč

Peter Ivanič nakloni se nad menoj. — „Peter Ivanič, kaj vam je rekel zdravnik? Bodem li kmalu umrl?“

— „Kaj mislite, Ivanov, umirite se! Ne bodejte umrli! Saj imate vse kosti cele. Kako ste srečni! Niti kosti niti arterije niso prebite! Kako pa ste vendar preživeli polučetrty dan? Kaj ste jeli?“

— „Ničesa.“

— „A pili?“

— „Turku vzel sem čutaro. Peter Ivanič, jaz ne morem govoriti sedaj. Pozneje.“

— „No, Gospod z vami, golobček, le spite.“

Z nova spanje, nezavednost . . .

Vzbudil sem se v divizijskem lazaretu. Nad menoj stoje zdravniki, usmiljene sestre in razven njih vidim še znano osebo znamenitega peterburškega profesorja, sklonjenega nad mojima nogama. Njegovi roki ste v krvi. Opravlja nekoliko časa pri mojih nogah, potem obrne se k meni:

— „No, srečen vaš Bog, mladi mož! Živeli bodete. Jedno nožico vam smo v zeli; no pa kaj, to je — malenkost. Lahko li govorite?“

Govorim lahko in povem jim vse, kar je tu napisano.

hočem navesti dva slučaja — pritožbo spraviti črez meje provincije, kakim eventualnostim je še izpostavljena? V Trstu se je zbralo 1400 rodbinskih očetov in prosilo za slovensko ljudsko šolo. (Čujte! na desnici.) Črez leto je magistrat rešil to stvar tako, da naj otroci slovenski obiskujejo šole v okolici. Marsikateremu gospodu bode Trst toliko znan, da bodete lahko pojmlili, kaj se to pravi, če otroci morajo iz mesta hoditi v okolico v šolo. Stvar je po pritožbinem potu prišla pred tržaško namestništvo in „kronjurist“ tržaškega namestništva jo je pogodil, da prav za prav društvo „Edinost“ nema pravice prositi za slovensko šolo ali za šolo sploh. Temu mnenju pridružio se je ministerstvo in upravno sodišče. Reči moram, da kot pravnik se tudi s tem strinjam; zdi se mi prav v redu, da se je izjavilo ministerstvo, da društvo ni opravičeno, prositi za šolo. Mi vemo, od kacijh pogojev je zavisna osnova take šole, toda zdi se mi čudno, da ministerstvo ni zaukazalo, da ima občina tržaška osnovati šolo, ker je vender imelo pred sabo dokazano voljo in prošnjo 1400 slovenskih očetov. (Čujte! na desnici.) To je enakopravnost Slovencev in tako je z zadevo, ki smo jo sprožili pred šestimi ali sedmimi leti v Trstu.

Šolo pri sv. Jakobu, kjer se okrajnemu glavarju ni posrečilo ljudij omečiti, da bi preklicali peticijo, zadela je druga osoda. Deželni šolski svet je rešil 1888. leta prošnjo. Mej tem časom in mej odločitvijo ministerstva se je pa nekaj dogodilo. Deželni zbor je občino razdelil v dve občini in naučno ministerstvo je reklo: Na to prošnjo se ne more ozirati, kajti občina ni več ista. Da, kako je pa zvedelo naučno ministerstvo o tej delitvi? Delitev občin vender ne spada v delokrog naučnega ministerstva! Deželni predsednik je povedal predsedniku deželnega šolskega sveta. (Poslanec dr. Rus: To je on sam!) Res, dobro ste jo pogodili! (Poslanec dr. Rus: To stoji v zakonu!) Zatorej deželni predsednik tičal je v predsedniku deželnega šolskega sveta (veselost) in ta je poročal ministerstvu.

Če moramo biti tako težavne boje, da si priborimo z zakonom zagotovljene pravice, ki nam grede samo po sebi na podlagi ustave, tedaj se nam pač usiljuje prepričanje, da so zakoni le zato, da se rabijo proti nam.

Pa nikakor ne smem prezreti, predno preidem od šolskih zadev na druge stvari, kako postopajo šolski sveti, kadar gre za učitelje.

Vprašati moram, kako je moglo priti do tega, da deželni šolski svet tako postopa, kakor je v sledečih slučajih.

Ko je dne 30. oktobra 1887 v Ziljske Bistrice podružnica društva sv. Cirila in Metoda se osnovala, je učitelja Kasparja Vilčnika, katerega pri onem shodu ni bilo in tudi k imenovanemu društvu ni bil pristopil, na mah prestavil deželni šolski svet in „Freie Stimmen“ so pisale o tem:

„Učitelja iz našega kraja, ki ni skrival svojega slovenskega, narodnega mišljenja, ki se pa ni sicer nič zakrivil, hoteli so častiti gospodje ujeti v svoje mreže, pripraviti ga, da bi ne miroval ter ga narediti za rovanja jim jednacega in narodnega ščubarja.

Kako se je vedel dotični učitelj proti njim, ni prišlo v javnost, pa predstavili so ga iz službenih vzrokov v nemški kraj. Ta ukrep je ob jednem svarilo za vse učitelje, ki bi imeli veselje udeleževati se tacih stvari. Šolska oblastva v tem oziru odločno postopajo in zaslužijo hvalo vse dežele.“

To se je pripetilo temu učitelju, Kašperju Vilčniku, o katerem se je mislilo, da ga hočejo ujeti v mreže svoje častiti gospodje, kateri pa ni ničesar zakrivil, kakor trdi ta v tem oziru pač zanesljiv glas. Ta učitelj, ki razume materni jezik otrok, katere poučuje, moral je na mah

po zimi z ženo in otroki preseliti se v nemški kraj.

Kaj stori deželni šolski svet, kadar gre za druge učitelje, kaj je storil tedaj — temu tudi ni dolgo — ko sta dva učitelja v Apačah na čelu druhali kmetijskih fantov prišla, da razženo slovensko zborovanje v Apačah. Bila sta učitelja Kusterin in Staudacher.

Prišli so kričeč, razbijali so po vratih, zborovalci so se zavarovali le s tem, da so vrata zaprli.

Kaj je storil dež. šolski svet s tema učiteljema? Bila sta do tedaj le začasno nameščena, a sta se sedaj ravno ondu stalno namestila. (Čujte! Čujte! na desni. — Poslanec dr. Trojan: To je slovenije!) Tako dobrodejno je delovanje šolskih oblastev glede slovenskih šol v našem kraju! —

Jednako je pa tudi v drugih ozirih. Dežela Štajerska je blagoslovljena z okr. zastopi. Ti imajo po občinah določen delokrog; pred vsem imajo nadzorovati nad upravo občinskega premoženja, specialno imajo skrbeti tudi za ceste. Pa najdragocenejša in najvitalnejša njihova pravica je, da volijo 5 članov v okrajne šolske svete. Ker imajo ti sveti po devet članov, imajo baš izvoljenci okrajnih zastopov v njih večino.

L. 1883. volil se je v Ptuiju nemško-liberalni okrajni zastop, kateremu je potekla funkcijska doba v novembru 1886. leta. Toda še le 1887 bil je voljen novi okrajni zastop in je še le 1888. leta začel delovanje svoje. Minulo je zatorej mesto treh skoro pet let. In zakaj? Šlo je zato, da se vkup obdržé 1883. leta voljeni nemško-liberalni gospodje in kmetje, da bodo volili v okrajni šolski svet, kateremu poteče funkcijska doba 1887. leta. Ta namerava se je tudi izvela. Se ve da se je to moralo nekako prikriti in stvar prevleči z navidezno zakonitostjo. Volitve novega okrajnega zastopa neso mogli dalje odlašati in ta vršila se je v juniji 1887, pa jako dolgo je trajalo, predno sta se potrdila načelnik in namestnik njegov. Posebno je ugajalo deželnemu šolskemu svetu, da se je bila uročila neka pritožba proti uvrščenju hišnih posestnikov mej veleposestnike. Deželno namestništvo je kot poslednja instanca pri pregledanju in potrjenju volilnega seznama a tout prix hotelo imeti hišne posestnike mej veleposestniki. Proti temu se je uročila pritožba pri upravnem sodišči, ki je našlo postopanje pomankljivo ter je vrnilo, da se popravi. Pomankljivosti se pa neso popravile. Stari okrajni zastop je pa po smrti in premeni domovanja bil zgubil že desetino članov svojih, funkcijska doba mu je uže potekla, in konstituiranju novega stavile so se iste ovire, kakor ob volitvi. Stanje bilo je kritičneje, kakor poprej, pa vender sta bila dne 13. junija 1888 potrjena načelnik in namestnik njegov. Opomnim pa, da smo nekaj dni poprej v zbornici interpelovali, če vlada ne misli temu nestrpnemu stanju narediti konca in omogočiti, da vsaj more začeti delovati, predno mu poteče funkcijska doba. Pri tem je dvojno jako zanimivo. Zanimivo je, da namestništvo vsekako hoče imeti hišne posestnike mej veleposestniki, če tudi je uže upravno sodišče dvakrat nasprotno odločilo. Upravno sodišče nema eksekutive, zatorej se vladni organi imajo v prej vrsti ravnati po njega pravnih načelih. — (Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V debati o proračunu naučnega ministerstva govoril je dr. Edvard Gregor proti Liechtensteinovemu predlogu. Vodja mladočeške stranke se je potegoval z svojo izredno zgovornostjo za novodobno šolo, katero je ustavno ministerstvo dalo

v življenje. Z živimi, ognjevitimi besedami je slikal prednosti novodobne šole in kazal slabe strani verske šole, kakeršno zahtevajo klerikalci. Tem ni do vere, rekel je Gregor; zaprečili bi radi narodom pot do omike, potlačili jo v tmino nevednosti, da zavladajo nad narodi in nad državo. Levice in Mladočehi so Gregru ploskali in odobravalii njegova dokazovanja. V staročeških glasilih pa napadajo sedaj Gregor ter mu očitajo celo izdajstvo. Ta korak Gregor je bil res nepremišljen, kajti, akopprav je proti verski šoli, ne bi bil smel tako govoriti, saj je vedel, da s tem še bolj razburi strankarske boje na Češkem. Izmed naših poslancev govoril je dr. Gregorec, katerega govor prinesemo morda o priliki v celoti. Omenimo naj g. Dumreicherja, zastopnika Celovške trgovinske zbornice govor, ki se peča izključljivo z nami. G. Dumreicher je v svojem dolgem govoru opisal, kako slovenski živelj povsod prodira ter izpodjeda „kulturni“ narod nemški. Rekel je, da so Slovenci s pomočjo vlade najprej na Kranjskem spravili vse pod svojo oblast. Deželni zbor, deželni odbor, mestni odbor Ljubljanski in magistrat, trgovinska zbornica, vse je slovensko, predstojniki vseh sodišč so Slovenci, Slovenci so vodje in nadzorniki vseh šol, slovenski so okrajni šolski sveti, slovensk celo deželni šolski svet, z eno besedo, na Kranjskem je vse slovensko. Bogati in naobraženi ljudje, ki so Nemci (?), nimajo ni veljave ni upliva več v deželi. A to Slovincem še ni dovolj! Iz Kranjskega pošiljajo sedaj svoje kaplane — huj-skače, svoje juriste, učitelje in profesorje na Štajersko, Koroško in Primorsko, da tudi v teh do sedaj čisto nemških, oziroma italijanskih pokrajinah ustvarjajo slovenske stranke in spodjedajo nemški živelj iz vseh njegovih pozicij. G. Dumreicher opisuje vse to s tako živimi besedami ter zavija vsak stavek tako, da žali naš narod, naš jezik in našo literaturo. Govoreč o našem slovstvu pravi, da si za 20 for. moreš kupiti vse, kar izide tiskanega v slovenskem jeziku v letu. In še tega bi ne imeli, da nam vlada ni ustvarila literaturnega jezika in birokratičnega slovstva. Naučno ministerstvo nam baje gre povsod na roko, dovoljava profesorjem odpuste, da nam pišejo knjige, mesto da bi opravljali svojo službo. Za vse kar imamo, se imamo nečii zahvaliti vladi in hvaležni moramo biti še posebno naučnemu ministru, da je razpustil kranjsko gimnazijo ter mesto nje ustanovil še tretjo paralelko na Ljubljanskej, to nam baje samo koristi, ker se je šte-vilo naših dijakov s tem podvojilo. Z živimi barvami slika celovški gospod vruga na steno v podobi panslavizma, katerega podpira vlada v šoli, v uradu in cerkvi ter joče gorke solze nad nesrečo ubozega zatiranega nemškega naroda. Obsenčil je pa ljubeznjivega gospoda tudi proroški duh, kajti z velikim smešnim patosom propoveda, da ako bode vlada še nadalje tako podpirala Slovence, da s tem pokoplje Avstrijo, kajti Slovenci se hočejo najprej zediniti v celokupno čisto slovensko celoto, potem pa zliti se v slovansko morje! Potem pa: z Bogom Taaffe, z Bogom Avstrije; to ti bode hvala, da Slovence Nemcem na škodo podpiraš! Ves govor g. Dumreicherja je polen grdih psokv, natolcevanja in ošabnega smešenja Slovencev, ter služi lahko vsakemu židovskemu časnikarju v izgled, kako treba kovati laži in pretvarjati resnico. Nadejam se, da mu naši poslanci o priliki odgovore, kakor zasluži. To je uže prenesramno in prelažljivo!

Na Ogerskem se vrše vedno lepše stvari. Opozicija skrbi za to, da Tiszi kolikor mogoče zagreni slasti vladanja. Na ulicah ga čakajo, ubozega ministra-predsednika ter mu s kamenjem, ki je lučajo v njegov voz, dokazujejo, da se ne strinjajo z njim in da hočejo, naj odstopi. Tisza je izjavil, da ne gre več iz hiše, ako ne pod varstvom oboroženih mož. 23. t. m. imela bi biti naposled izvršena

debata o novem vojnem zakonu. Vse stranke so se bile pogodile, da naj grof Ugron zadnji govori in vpisani govorniki so se dali res uže izbrisati. Ugronov govor je pa napravil na zbornico tolik utis, da se je polotilo poslancev zopet veselje govoriti. Gosp. Ugron je hvalil namreč našega ministra Taaffeja češ, da je sprevidel, da ni mogoče vsvariti nemške Avstrije, zato daje Slovanom one pravice, ki jim grede ter potiska Nemce v prirodne jim meje. Nemški jezik se v Avstriji baje umika z uradov in šol in ne bode obveljal niti kot armadni jezik. Ogerska vlada pa ravna baš nasprotno, ona hoče vzeti to, kar je vsakemu Madjaru najsvetejše, — materin jezik ter mu uriva nemščino. Svoj govor je zvršil prečitavši odlomek pisma nekega polkovnika, ki mu je pisal pred smrtjo ter mu naložil, naj opozicija vstraja v boju za pravice madjarskega naroda. To je napravilo velik utis na poslanec. Opozicijonali so se gnetli okolo predsednika, kričali in razsajali, ker je vladna stranka zahtevala, naj se glasuje. Brž se je upisalo še nekoliko govornikov, glasovanje je s tem odneseno na nedoločen čas.

Vnanje dežele.

Vodja srbskih radikalcev, Pašić, katerega je bil Milan za svoje vlade prognal, povrnil se je te dni v domovino. Regentstvo ga je prvi dan po svojem nastopu pomilostilo ter mu dovolilo povrniti se na Srbsko. Iz Belegagrada šli ste mu dve ladiji naproti ter ga privedli slavnostno v srbsko prestolnico. Tudi vlada se je udeleževala demonstracij Pašiću na čast. — Milan je bil na Dunaji, od koder se je vrnil v Beligrad ter je sedaj na poti v Carigrad. V Plovdiju se snide s Koburgom. Ruski listi pretresajo vprašanje o vrnitvi kraljice Natalije in metropolita Mihajla na Srbsko ter se nadejajo, da regentstvo i to vprašanje skoro reši.

„Svoboda“, glasilo Koburgove vlade na Bolgarskem se ostro zaganja v Cankova in v Rusijo, katerej očita, da hoče pogoltniti Bolgarijo ter si jo podvreči. Pravi, da Rusija vsodbuja Bolgare, naj se spuntajo proti svojemu vladarju, samo za to, da bi je potem lažje spavila pod svojo oblast. To pa Bolgari dobro vedo in bodo znali zaprečiti take načrte ruske vlade. Tako se postavlja uboga Koburče, katerega prestol se uže maje in bi uže moral misliti na to, da naveže culo ter ostavi Bolgarsko in se vrne, od tod kamor je prišel, da sam ne ve kako in zakaj.

Na Nemškem, kjer vlada dela z vso brezobzirnostjo na to, da zatre vsako prostejše gibanje delavcev in demokratov ter je izdala v ta namen uže več socijalističnih postav, katerih brutalnosti se ves svet čudi, hočejo sedaj promeniti kazenski zakonik tako, da bodo vsi izredni zakoni nepotrebnii. Kazenski zakonik se ima preostrojiti tako, da bode obsegal vse naredbe proti socijalistom in demokratom, ki so bile do sedaj ustanovljene v posebnih zakonih.

Tudi v italijanski zbornici se je udomačila šega dvobojev. Poslanec Cavalotti je v svojem govoru ostro napadal vojno ministerstvo ter obsojal njega delovanje. General Corvetto je pa le površno zagovarjal ministerstvo ter ni hotel odgovoriti na interpelacijo Cavalottijevo. Na to izjavi Cavalotti, da umiče interpelacijo, ker vidi da ministerstvu ni čast vojske toliko na sreči, kakor njemu. General Corvetto ga pozove na to na dvoboj, v katerem ga je pa Cavalotti dobro potolkel. To je pač čudna usoda generalov, da jih v dvobojih civilisti navadno premagajo.

DOPISI.

Iz Barkovelj, 26. marca 1888. [Izv. dop.] Vtorek 22. t. m. prinesel je list „Il Mattino“ dopis iz Proseka, v katerem na nezaslišan način govori o g. Nabergoju.

Omenjeni dopis razburil je vse poštene okoličane in govorilo se je uže poslali listu „Mattino“ protidopis, podpisan od vsih veljavnejših okoličanov. Govori se v onem dopisu o gospodu Nabergoju skoraj kakor o tujcu — in vender se nahajajo Matkoviči v okraju „Maria Theresiopol“ na Ogerskem! To naj bi pomislil gosp. Matkovič urednik listu „Mattino“! O omenjenem dopisu se pa govori po okolici: Proseški Capovilla (po domače „Kukec“), izgubil je nekda zaupanje pri magistratu, in govorilo se je, da bo iz službe odpuščen. Da si pa pridobi zopet zaupanje magistrata, šel je k znanemu Mauronerju ter jel tam č. gosp. Nabergoja na vse le mogoče načine blatiti in gosp. Mauroner je „Kukec“ obljubil, da ostane nadalje v službi magistrata kot Capovilla, če bo on („Kukec“) poslal listu „Mattino“ uže omenjeni dopis. Seveda, dopis je spisal Mauroner, „Kukec“ ga je pa poslal uredništvu dotičnega lista. Tako se tedaj govori med okoličani radi omenjenega dopisa v listu „Mattino“. Ne vemo koliko je na tem resnice, vsekako pa ni to nikakor mogoče v okolici v sedanjih razmerah!

Govori se po okolici, da se ustanovlja na Greti v gostilni „alla Scarpa“ italijanski pevski zbor sestavljen iz gretarskih slovenskih mladeničev!! Omenjeni pevski zbor ustanovlja, kakor se čuje, gosp. Fr. P., lastnik imenovane gostilne. Vsaki ud ima baje plačati 2 gl. ustopenine in 30 kr. na teden udnine! Mislimo, da ustanovlja g. P. omenjeni zbor zgolj radi dobička, t. j., da bodo pevci, zahajajoči v njegovo gostilno „peli“ in „pili“. Kakor se sliši, pokazal se je mnogokrat gosp. P. kot poštenega okoličanskega naprednjaka in čudno je zatorej, da se je kar naenkrat vrgel v žrelo Lahonstva v za nas čudnem času, — času petard — in drugih enakih „otročerij“! Kakor se sliši, pošilja g. P. tudi svoje otroke v zabavišče „Pro Patrie“. Mislimo, da je bila gosp. P. draga majka njegova in ako jo je ljubil, ljubiti bi moral i oni jezik, v katerem mu je ona prvič govorila, v katerem mu je pela pri zibelki! Bolje je, da g. P. opusti misel ustanoviti italijanski pevski zbor na Greti, ker drugači izvestno ne bodo obiskovali naši narodnjaki njegove gostilne. Domači veljaki bi morali pa toliko bolj podpirati vrle „Barkovljanske nove pevce“, tako bi največ odgovarjali domačim renegatom. X.

Iz Pliskovice. (25. marca 1889.) [Izv. dop.] S hitrostjo misli pogovarjamo se dan danes v najoddaljenejših krajih po brzogajvih, brzogovorcih in poštah. Izumnje je dobro in koristno, a ne za vse kraje. — Pustimo brzogajve in brzogovorce in govorimo danes nekoliko o pošti.

Za Pliskovico in druge vasi imamo pošto v Komnu oddaljeno eno dobro uro. Vas ima svojega pismonoša, ob enem cerkovnika, kateri pohaja trikrat na teden v Komen, da donosa — samo donosa liste? Tako je njegova služba. Danes ti gre ob zori po liste, drugič zvečer. Prinese ti res, kar dobi na pošti, a kedaj jih izroči dotičnemu — morda za osem dni, med listi je morda kakovo silno ali uradno — vse jedno; mečka ti doma in mečka uboge liste, sledni se mu zljubi — po šolskih otrocih odposlati pisma, komur gredó. Pripe-tilo se je to uže večkrat. Če si naročen na leposloven list ali dnevnik, ali kar si že bodi, dobiš ga vsega zamazanega — od krvi razumi se; — dotičnik je tudi mesonoša — potem veži Zvon ali Vrtec, ali Svetozor v knjigo?! Nič ni družega s temi pismonoši, kakor nerednost in nerodnost; odgovarjaj potem na uradne silneje dekrete, — če jih še dobiš! — Kakor je tu pri nas v Pliskovici, menda z malim razločkom opravljajo pismonoše svoj posel tudi v drugih občinah. Vasi: Gabrovica, Pliskovica, Velikidol, Brje in Gorjansko naj bi se sporazumele, — ter izplačevale naj bi vsako leto neko svoto (saj jo itak plačujejo) za skupnega pismonoša

kateri naj bi donasal vsaki dan liste iz pošte v Komnu čez Gorjansko, Brje, Velikidol, Pliskovico in Gabrovico; potem naj bi jemal liste na dotičnem kraju v zato postavljenih pušicah in isti dan prinesel zopet v Komen. Na ta način bi imele vse vasi neko vsakdanjo pošto z malimi troški, — morda nič večjimi kakor sedaj, a koliko nerednosti in sitnosti bi bilo manj! Slavna županstva v imenovanih vaseh naj bi se, ako se jim zdi pravo in koristno — posvetovala, recimo po okrožnici.

„Sreavid“.

Domače vesti.

Volilce poslanca za isterska mesta opozarjamo še enkrat, naj se strogo in nepristransko drže načela, katero smo objavili v zadnji številki našega lista. Vsi volilci morate biti složni ter glasovati brez izjeme za našega kandidata, gospoda **Mate Mandiča**, urednika „Naše Sloge“ v Trstu. Pustite na stran tujca ter glasujte za svojega sorojaka, kateri Vas bo brezdvojbeno nevstrašno in junaško zastopal ter branil Vaše pravice, ako treba, tudi pred Najvišjim mestom. Premislite zatorej, da bodete ležali, kakor si posteljete. Plod sedanje setve uživali bodete sami in Vaši potomci Vas bodo blagoslavljal!

Podružnici sv. Cirila in Metoda v Trstu daroval je gosp. Fr. Dollenz 3 for. — Srčna hvala!

Podružnici sv. Cirila in Metoda na Greti podaril je gosp. Fr. Dollenz v Trstu 3 goldinarje —

Veselo društvo Svetoivancev v krčmi pri „Kati“ darovalo je domačej podružnici sv. Cirila in Metoda 1 gl. 80 novč. Drugo društvo nabralo je v krčmi v Lonjerju, vračaje se iz Ricmanj v isti blagi namen 1 goldinar. —

Imenovanja. Pri c. kr. dež. fin. ravnateljstvu imenovani so: oficijalom dež. fin. blagajne asistent Viljem Stranski; asistentom vežbenik Jakob Traun. Pri ces. kr. davkarskem uradu: kontrolor Franjo Kofal davkarjem; pristav Mihajl Cimador kontrolorjem; vežbenik Vekoslav Lellak pristavom; nadalje pregledovalcem: oficijala Edvard Sauli in Peter Blasina, računarskim oficijalom rač. pomočniki Emil Marinič, Mihajl Čebokin in Alfred Gajer; računarskim pomočnikom rač. vežbeniki Vekoslav Sardon, Vincenc Lehner in Josip Strauss; nadalje imenovan je carinarskim oficijalom v Trstu komisar fin. straže Fran Lappi in pomočnikom v Kopru car. vežbenik Vekoslav Krebs.

„Častnim občanom“ izvolila je občina Col nad Vipavo g. Friderika viteza Schwarzza, c. kr. okrajnega glavarja v Postojini in g. J. Gorjupa, veleposestnika na Reki.

Delalsko podporno društvo ima svoj letošnji redni občni zbor dne 14. aprila t. l. Kraj in dnevni red objavimo v pridožnjem številki našega lista. Za danes opozarjamo gg. članove na določbo § 10. družtvenih pravil, po katerem imajo volilno pravico le oni udje, kateri so opravili svoje dolžnosti v smislu navedenega §. — Gg. članovi, kateri nameravajo postaviti o občnem zboru posamične predloge, morajo iste prijaviti odboru najkasneje do 31. t. m. Od petka, 29. t. m. naprej izloženi so družtveni računi v družtvenih prostorih vsim gg. udom na ogled.

Tržaško podporno in bralno društvo imelo je svoj letošnji redni občni zbor v nedeljo 24. t. m. pp. v prostorih gostilne „Re d' Ungheria“. — Predsednik gospod Keržé pozdravi zbrane članove ter jim predstavi vladnega poverjenika g. svétnika Vidica. Zatem nariše v kratkih potezih delovanje odborovo v preteklem upravnem letu, spomina se težke izgube, katera je zadela nas vse vsled smrti prestolonaslednika, cesarjeviča Rudolfa. Zbor se digne

raz sedežev v znamenje žalosti. Svoj govor zaključil s trikratnim „Živio“ Njeg. Veličanstvu cesarju.

Poročilo tajnikovo in blagajnikovo se odobri enoglasno. — Izmed posameznih predlogov omeniti nam je predlog gosp. Požuna, naj se novi odbor posvetuje v prihodnjih sejah, kako bi se društvo imelo obrniti na c. kr. vlado, da bode posameznim članovom olajšano izkazati se pri svojih gospodarjih, da so v društvo vpisani ter jim vsled tega ne bode treba prinašati donesek v zavarovalnice za delavce, kakor zahteva novi zakon. Predlog se odobri.

V novi odbor izvoljeni so deloma enoglasno, deloma z veliko večino glasov:

I. Moški oddelek.

Predsednik: Kržé Martin. **Podpredsednik:** Kalan Andrej, Čudvot Matija. **Tajnika:** Ščuka Anton, Jug Andrej. **Denarničar:** Škabar Anton. **Knjigovodja:** Iv. Čermel. **Odborniki:** Višnjevci Anton, Gašperčič Franjo, Sulčič Andrej, Bregant Matija, Zalisjak Filip, Kovačič Ivan, Kovačič Ant., Kobal Franjo. **Namestniki:** Brezovar, Mat. Delak Jernej, Godnik Ivan, Godina Josip, Jazbec Ivan, Kuga Ivan, Nadal Ivan, Ambrožič Josip. **Revizorji:** Pavlovič Vekoslav, Kandolini Maks, Milanič Anton, Sešlin Andrej, Zore Ivan.

II. Ženski oddelek.

Voditeljica: Kobal Ana. **Namestnica:** Martinčič Marija. **Tajnici:** Primožič Josipina, Arka Josipina. **Odbornice:** Jug Marija, Kljun Ana, Kovačič Franja, Sačer Marija, Žitnik Ana, Kuga Marija, Kralj Uršola, Grafenauer Ana. **Namestnice:** Ana Višnjevca, Furlan Avgusta, Valda Pavlina, Strubelj Marija, Serc Antonija, Požega Marija, Bastoič Franja, Batalan Marija.

„Otročerijske“ in petarde. Žalostno znamenje je, da v „najzvestejšem mestu“ Trstu digne svojo izdajsko glavo irredentska klika baš o prilikah, kadar se slavi v našem mestu katerakoli slavnost v pravem, avstrijskem duhu. Petarde so bile od nekaj uže tako rekoč na dnevnem redu in sedaj, bojimo se, metale se bode še pogostejšema. Irredenta ne more trpeti, da se digne v „italijanskem“ Trstu spomenik v slavo Avstriji in deluje, kakor uže zna, z bombami in petardami, da dokaže svoj italijanski značaj. Počile so zatorej, — kar je „popolnoma umevno“, — na predvečer razkritja spomenika v spomin 500letnega združenja Trsta z Avstrijo nič manj nego tri petarde!! Prvo opazil je policijski nadzornik g. Nucič ob 7³⁰ uri zvečer na tlaku pred kavarno na trgu „Stazione“, kjer je spomenik. Hotel jo je pobrati, toda v istem hipu se peklenski stvor z močnim pokom razletel ter močno rani Nuciča na desnej roki. Na pok in kričanje ranjenega prihitelo je več ljudij in par stražnikov, kateri so odveli ranjenega v bližnjo lekarno, kjer so ga obvezali. To je žrtev italijanskega „junaštva!“ Druga petarda počila je o istem času pred kadetsko kassarno v ulici Coroneo, ne da bi bila proizvodila mnogo škode. Prestrašil pa je silni pok vse prebivalce v bližini, da so razni bdeli vsi noč, boječ se še večjih hudobij. Tretja petarda razletela se je pred mornarsko vojašnico in čuli smo celo o četrti, katera je baje počila pred Lloydovo palačo; podrobnejšij o tej pa nismo mogli poizvedeti.

Vse petarde počile so skoraj ob enem in istem času na predvečer razkritja spomenika. To je jasen dokaz, da niso bile proizvod pojedinega hudobneža, temveč premišljeno in pripravljeno delo neke skrite, toda vender dobro poznane stranke!

Na vse to vsiljuje nam se nehote skromno vprašanje: Kaj porečeta vrla tržaško-italijanska liberalna prvaka Luzzatto in Burgstaller na take izjave tržaške „Irredente“, katera po njih načelu baje ni drugo, nego „fantom“, pošast v očeh panslavistov? Bode-li imel dotični

„prvak“ še toliko poguma, trditi v državnem zboru, da v Trstu ni niti duha ne sluha o protiaavstrijskem gibanju? Po njegovem mnenju je italijansko (po našem: italijanaško) prebivalstvo v Trstu udano našej državi, kakor vse ostale narodnosti našega cesarstva — quod erat demonstrandum, bi rekel g. Luzzatto — ker glejte, petarde so v Trstu „otročerijske“, ali kakor jih nazivlja tetka „Triester Ztg.“ „Bubenstreiche“, kateri nimajo družega pomena, kakor, ako n. pr. pijanec slučajno oblati slovensk nadpis.

Naša naloga ni, da obsojamo o tej priliki prav čudne nazore gosp. Luzzatto (et consortes), kateri se je nedavno tako krepko potezal za pravo avstrijsko mišljenje tržaškega občinstva italijanske (recte italijanaške) narodnosti. — Priporočamo mu le, da nekoliko prevdarja najnovejše dogodke ter se potem skesano bije na junaške svoje prsi, rakoč: „Nostra colpa!“

O tej priliki pa moramo izraziti tudi glas občinstva, kajti „glas naroda, božji je glas“.

Prihajajo nam namreč od raznih strani vprašanja: Zakaj se ni objavilo razkritje spomenika po javnih razglasih, kakor se objavljajo po v to svrhu odločenih prostorih v mestu druge stvari splošne važnosti; dalje, zakaj se ni slavil toli redek slučaj na tak način, da ostane v večnem spomen spominu našim potomcem itd. Na vsa ta vprašanja moremo le odgovoriti: 1. Gospod župan je baje uže dlje časa bolan (vsaj pri raznih sejah občinskega sveta zastopal ga je podžupan); 2. v Trstu veljajo isti tiskovni zakoni, kakor drugod (vsaj mislimo, da je tako) in 3. na dan razkritja brila je burja, zatorej so se razni gospodje sukali po vetru, ali pa ostali doma —, kakor jim je baš bolje prijalo.

Kdor hoče videti — naj vidi!

Slovenske pridige. V župnej cerkvi pri sv. Jakopu so postne pridige tudi v slovenskem jeziku. Znano je, da se je g. župnik uže mnogokrat izrazil proti vporabi Slovenščine, kajti večji prijatelj je magistratov, nego pa Slovencev. Vender pa nam se ne zdi neumestno, da g. župnik dà raz prižnice oznaniti, da bode slovenske pridige ustavil ter jih nadomestil z italijanskimi, ako se ne bodo bolje obiskovale. Mislimo, da g. župnik ne more nikogar siliti v cerkev; moral bi se pa tudi ozirati na to, da slovenski dninar ali delavec nima časa vsak dan pridigo poslušati, ampak da stori svoje dolžnosti proti cerkvi, kadar je spolnil svoje vsakdanje posvetne dolžnosti. Čemu tedaj to pretenje? Saj vemo vender „odkod vetrič pihlja!“ Ako mislite Slovence odpraviti na tak način iz cerkve, morete mirne vesti Božji hram zapreti, kajti — stal bode vedno prazen!

Pri volitvi občinskih zastopnikov v krajni šolski svet Vremski bili so izvoljeni: Gg. Andrej Magajna, posestnik, obč. svetovalec itd. v Doljnih Vremah predsednikom; Anton Skala, nadučitelj Vremski, podpredsednikom; Anton Fetich, župnik Vremski, Josip Mahajna, župan v Famljah in Josip Cerkvenik, obč. svetovalec v Gornjih Vremah, odbornikom; Janez Dekleva, posestnik in c. k. poštar v Britofu in Jakob Prunk, obč. odbornik in posestnik v Doljnih-Vremah, namestnikom.

Volilni odsek delalskega podpornega društva pozivlja gg. družtvene članove na glavni volilni shod na nedeljo 31. t. m. ob 6. uri zvečer v družtvene prostore radi volitve odbora.

Vabilo k slavnosti, katero priredi v ponedeljek, dne 1. aprila 1889 svojemu častnemu članu Franu Levstiku v spomin akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji z blagovoljnim sodelovanjem gospice Josipine Jamnicke, gosp. Ljudevita Weigleina, člana c. kr. dvorne opere, gosp. Vlaha Budmanija, nekoliko članov in tamburaškega

zboru sl. hrvatskega akad. društva „Zvonimira“. Zbore vodi častni pevovodja „Slovenije“ gosp. Jan Jirik. Vspored. A. Pozdrav predsednika. 1. P. H. Satner: „Za dom med bojni grom“. Moški zbor. 2. Slavnostni govor. Govori vseučilišni docent gosp. dr. Karol Štrekelj. 3. Raff: Koračnica za klavir, svira gosp. Vlaho Budmani. 4. A. Foerster: „Samo“. Moški zbor s četverosplovom. 5. a) V. Budmani: „Djevojka junaku“. b) Fr. S. Kuhač „Srce“. Sopran-solo poje gospica Josipina Jamnicka, na klaviru spremlja gosp. Vlaho Budmani. 6. J. Malat: „Venkovské obrázky“. Za dve gosli, cello in klavir; svirajo gg. J. Abram, D. Pogačar, D. Mašek vitez Bosnadolski in O. Dev. 7. F. S. Vilhar a) „Mornar“. b) „Kam“? Bas-solo poje gosp. Ljudevit Weiglein, član c. kr. dvorne opere, na klaviru spremlja gosp. Vlaho Budmani. 8. a) S. Jenko: „Strunam“, za tambure udesila gospica H. Adametz. b) „Venec narodnih pesni“. Udarata tamburaški zbor hrvatskega akad. društva „Zvonimira“, pod vodstvom gosp. Dobroslava Brliča. 9. A. Nedved: „Vojaci na poti“. Moški zbor. B. Prosta zabava. Lokal: Hotet Goldenes Kreuz, VI., Mariahilferstrasse 99. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Slavno ravnateljstvo konservatorija je blagohotno dovolilo, da sodeljuje gospica Josipina Jamnicka. Klavir Czapka. Dobrovoljni doneski se hvaležno prejemajo. Čisti dohodek je namenjen „podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaju“. Vabilo velja za vstopnico.

Vabilo k rednemu pouku, katerega priredi „Čitalnica“ v Kviškem pri Gorici v dan 31. t. m. ob 4. uri popoldne po blagoslovu. Spored: 1. Petje. 2. Nagovor in pozdrav predsednikov. 3. Petje. 4. Govor: „Kako pospešuje delavnost na blagostanje, na prav in izomiko kmet. ljudstva“. Po posebni prijaznosti prevzame govor velezaslužni gospod Andrija Širok, učitelj v Šmartnem. 5. Petje. Po pouku bo prosta zabava. Ustopnine ni nobene. V obilno vdeležitev vabi: ODBOR.

Parlamentär. Večkrat smo že opozorili naše čitatelje na političen list „Parlamentär“, kateri zastopa junaško veslovenske interese. — Danes dodajemo, da je odprl „Parlamentär“ posebno hrvatsko rubriko, v kateri razpravlja vse važnejše politične dogodke v hrvatsko-srbskih deželah tu- in inozemstva. Posebne vrednosti pa je rubrika „Zgodovina Slovanov“, katero ureduje katoliški duhovnik in sloveči zgodovinar Sasinek v Pragi. Cena listu pa je pri vsej bogatej in jako zanimljivej vsebini jako nizka: 2 gl. 75 kr. za četrt leta. Preporučamo zatorej „Parlamentärja“ toplo vsem našim rojakom, večšim nemščini. — Upravništvo „Parlamentärja“ je na Dunaju, VII., Lerchenfelderstrasse.

Službovnik nemško-slovenski za cesarsko kraljevo vojsko. Prvi del. Drugi natis službovnika iz leta 1873. Poslovenil Andrej Comel plemeniti Sočebčan, c. kr. major v pokoju. Celovec, 1889. — Samozaložba. — „Službovnik“ je jako času primerno delo, katero smo doslej prav živo pogrešali. Prepričani smo, da bo naša slovenska mladina, katera služi v stalnej vojski prav pridno segala po „Službovniku“. Knjiga je tako razdeljena, da ima na enej strani nemški slog, na drugej je dotični slovenski prevod. Cena mu je 80 nvč.

Nadalje dobivajo se še pri pisatelju v Gradcu (Grazbachgasse 40) še nastopne knjige: Službovnik za c. kr. vojsko. II. del 80 kr. Službovnik za c. kr. vojsko. III. del 20 kr.; Garnizonska in stražna služba 30 kr.; Werndl-ova puška za c. kr. vojsko 20 kr.; Pouk o zemljišču 20 kr.; Osnova vojske 20 kr.; Slovica vojaška 1 gl. 30 kr. — Vse te knjige se lahko naroče tudi: v Gorici pri Paternolliju in Likarju, v Trstu pri Daseju, v Ljubljani v Katoliškej Bukvarni in pri Giontiniju, v

Celovcu pri A. Rauneckerju, v Celji pri Drexlerju, v Mariboru pri Novaku, v Gradcu pri Cieslarju in Pechelnu, na Dunaju pri Seidlju, v Tesinu (Teschen) pri Prohaski.

Sledeče vojaške knjige so tudi že poslovenjene in bodo prej ko mogoče natisnjene: Poučilo o streljanju in vežbovnik. **Statistika umrlih.** Od 10. do 16. t. m. umrlo je v Trstu 90 oseb in sicer 39 moških in 51 ženskih. Po starosti bilo jih je 22 do 1., 15 do 5., 5 do 20., 5 do 30., 9 do 40., 15 do 60., 15 do 80. leta in 4 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi 13 oseb več. Poprečno je umrlo izmed 1000 oseb 29.60.

Stariši, pazite na otroke! Zopet se je dogodila nesreča, katere žrtva je nedolžno dete vsled neskrbnosti lastnih starišev. Dne 25. t. m. ostavila sta namreč zakonska Josip in Marija Vekjet (Vechiet), stanujoča pri sv. M. M. spodnji h. št. 115 svoje tri otroke, katerih najmlajše ima še-le 2 leti, drugo 7 in najstarejše 9 let, same v sobi. Otroci so se igrali, kakor navadno, ako jih nihče ne nadzoruje pri ognjišču in o tem uname se 7letnej Ivani lahko krilce. Prestrašeno dekle beži na dvorišče, kjer pa je burja plamen le podpihala, da je bilo dete v hipu popolnoma zavito v plapolječi ogenj. Otrok si naravno ni znal pomagati, druge pomoči tudi ni bilo blizu, a k vsej sreči vrnola se je nekoliko pozneje stara mati Katarina Curic domov ter našla otroka grozovito opečenega. Odpravila je ponesrečeno svojo unukinjo takoj v bolnico, toda v kljub vsej skrbi umrlo je dete po nekaj urah.

Listnica uredništva.

Gospod A. B. v M. Dopisov brez podpisa in poročila glede vsebine našega lista ne objavljamo. Splah pa se ne pečamo z osebnoimi, kakor smo že nestevilnokrat izjavili.

Prodaja gozdnih sadik

50 tisoč. 1. 2 in 3 letnih sadik črnega borovca iz lastne drevesnice prodam in sicer: eno letne tisoč komadov 1 gl., dve letne 2 gl., tri letne 3 gl. Več tisoč skupaj, oddajem nekoliko ceneje. Dobivajo se pri: 1—1

Andreju Rovanu,

na Colu nad Vipavo.

Korenina peteršiljeva

„Slava Frauendorfska“

z dvostruko krdrasim, v listih listjem. Tu poleg taslikani teršij je korisna rastlina dvojne vrednosti. Daje izvrstno in odlično, fino korasto, polno listje, poleg tega prenaša oster mrz boblje, kakor rezljivi vel ršij ter pogubja v kl-ti in zabojih vzgaj n obilo listja, prijetnega, krepkega ukusa za garniranje jedil. Da se ta novost brzo širi, določeno naročniki lista avrelijte Frauendorfer Blätter (Frauendorf, Post Vilshofen i. B.) vsak po jedno možno poročilo zastavlj; naročnikom pa se daje poročila po 30 nvč. 3—3

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografična dela, kakor: priporočnice, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopenice, zaključne račune (bilance), ročiščenike, cenike, polnomoči, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izpovedne listke itd., — vse ukusno in po cen.

Tiskarna prodaja nastopne slovenske knjige, kakor: „Kmetijsko berilo“ po 40 nvč., trdo vezano 60 nvč.; „Sodni obrabi“ po 20 nvč.; „Viljem Tell“ po 40 nvč.; „Ljudmila“ po 20 nvč.; „Filip“ po 20 nvč.; „Antigona“ po 20 nvč.; „Trst in okolica“ po 30 nvč.; „Pjesma o zvonu“ po 20 nvč.; „Istra“ po 20 nvč. Postava o „črnej vojski“ po 5 nvč.

Ima v zalogi vse potrebne tiskovine in knjige za župne urade.

Stalno službo

dobé spretni in uporabljivi

ŽENDARMI,

kateri se dopolnili svoja službena leta ter iščejo civilno službo, kakor tudi

občinski uradniki

kateri hočejo svoje mesto menjati.

Ozira se le na take ponudnike, kateri morejo dokazati brezmadežno dose-danje življenje, ter so zdravi, močni, ne preko 40 let stari in ki poznajo natančno kraje in prebivalstvo posameznih delov Štajarske, Koroške, Kranjske ter okrajnih glavarstev v Gorici, Sežani in Tominu. 3—3

Pismene ponudbe z opisom svojega službovanja pod „S. L. 75“, postlagernd, Graz.

Brnsko sukno

za elegantno

pomladansko ali poletno obleko

v odrezkih po m. 3.10, to je 4 čunajske vatije vsak kupon za

99 gl. 4.30 iz fine
68 gl. 6 iz finejšje
68 gl. 7.75 iz jako fine
68 gl. 10.50 iz najkrajše

pristine ovčje volne

kakor tudi sukno za povpreč. sukne, česalno sukno, popleteno z a. l. poletno valjano sukno, sukno za čevlje, tkanina iz nit, katere se dajo prati, fino in najkrajše Brno sukno za saloni-obleke itd. itd. pošilja pravi povzetju iznova rečena in s. l. h. n. jako dobro pos. ana

tovarniška zaloga sukna
SIEGEL IMHOF
v Brnu Brunn.

Izjava! Vsa kupca je dolg 3.10 m. in širok 136 cm., torej zadostuje popolnoma za kompletno obleko za gospode.

Tudi se daje kolikor metrov se sell Jamči se, da se odpošlje natančno bl go po izbranem vzorcu, Uzorci zastavlj in franko. 10—30

Največja razpošiljalnica blaga

J. & S. Kessler, Brno

Ferdinandove ulice št. 7

razpošilja zastavlj in franko uzorce in cenike

10—1

tovarniška zaloga sukna.

Grebenasto blago za letno obleko, katero se sme prati, najnovější počrt, ostanek 6.50 m., za celo možko obleko gl. 7.

Dokler ne zmanjka!

Brnski ostanki sukna 3.10 m. za celo možko obleko gl. 3.75.

Žensko modno blago.

Križasto in progasto modno blago, 60 cm. široko, za ponočne sukne in otročje obleke, 10 m. gl. 2.50.

Joupon in trinitkasto blago,

v vseh modnih barvah I. gl. 3.50, II. gl. 2.80.

Prillični nakup!!

Pristno barveno francosko zephir-blago, 75 cm. široko, v prekrasnih barvah, 10 m. gl. 3.50.

Brokatno in Jacquard modno blago,

60 cm. široko, v vseh mogočih barvah, 10 m. gl. 6.50.

Doris, najnovější križasto modno blago, čista volna, 10 m., poprej gl. 10, sedaj samo gl. 6.50.

Nervy, 90 cm. širok,

v lepih progah in vseh modnih barvah v zalogi, 10 m. le gl. 4.50.

Kašmir, dvojnosirok, črn,

barvast 10 m., gl. 4.

Volneni atlas, dvojnosirok, črn,

barvast, 10 m. gl. 6.50.

Višnjevo tiskani kretoni,

za 10 m. gl. 2.50.

Letni Jersey-jopiči,

elegantno se prilagajajo, gladki gl. 2.50, tamburavani gl. 3.

Platno blago in tkanine,

Kos — 29 vatlov.

Kos domačega platna,

dobre baže, 1/4 gl. 4.20, 1/2 gl. 5.50.

Kos King-tkanine

najtežje in najbolje vrste, 29 vatlov, trajnejše nego pravo platno, 1/4 gl. 5.80, 1/2 gl. 7.50.

Kos oxforda in zephira,

najnovější uzorec II. gl. 4.40, I. gl. 6.50.

Žensko perilo.

6 ženskih srajc, iz močnega platna z zobei gl. 3.25, z vez-nino gl. 5.

3 ponočne korzete,

iz finega šifona s fino vezeno 1 gl. 4, II gl. 1.80.

Razpošilja se po povzetji. Ne ugajajoče blago se nazaj vzame.

Bogat izbor semen

vrtnih in poljskih cvetlic je prispel od tvrdke Wilmorin-Andrieux v Parizu, kakor udi krasne rože, več ko tisoč raznih vrst. Cene jako nizke. 3 -10

Prodaja semen in cvetlic

Jakoba Fonda

Trst, Lloydova palača.

Na zahtevanje cenike zastavlj in franko.

Anton Pleskovič

orglarski in glasovirski umeteljnik prevzima za vglasbovanje in popravljanje cerkvene orglje, glasovire, harmonije itd.

V TRSTU 2—3

Corso šte. 20 I. nadstropje.

Najvišjo rento

in najlepše cvetlice vzgoji si vsak lastnik vrta, kateri vpotrobljuje za svoj vrt potrebna semena in rastline iz podpisanega poznanega trgovine semen. Nov velik, bogato ilustriran obširen in razgleden glavni katalog je dotiskau ter se pošilja na zahtevanje zastavlj in brez stroškov

Praktično vrtnarsko društvo

na Bavarskem,

Frauendorf, Post Vilshofen i. B.

Drevesnice, trgovina s semeni, umeteljno in trgovinsko vrtnarstvo.